

soms worden objecten uit de schatkist gebruikt ter complete-
ring van een expositie. De algemene conclusie is, dat de schat-
kist wordt gebruikt in de geest van Eli Heimans. Erg duidelijk
wordt dat uit de aanpak van het Amsterdams Natuur en Milieu
Educatief Centrum (ANMEC) te Amsterdam ([http://anmec.nl/the-
mas/leren-in-de-stadsmuur/item/de-schatkist-van-eli-heimans](http://anmec.nl/the-
mas/leren-in-de-stadsmuur/item/de-schatkist-van-eli-heimans)),
die de schatkist van de Heimans en Thijssen Stichting in perma-
nente bruikleen heeft ontvangen, en daar op voortreffelijke wijze
gebruik van maakt.

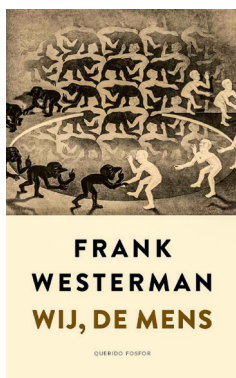
Overigens kunnen niet alleen onderwijsinstellingen, maar ook
andere organisaties een beroep doen op de musea om de
schatkist te mogen lenen.

Drie praktische punten tot besluit:

1. Vervoer de kist altijd rechtstandig en per auto. Anders wordt
de kist een puinhoop van beschadigde fossielen en kapotte
doosjes;
2. De kist is alleen te openen met ingeklapt hengsel;
3. Controleer de inhoud alvorens de schatkist terug te brengen
naar het museum.

Voor nadere informatie over de Schatkist van Eli Heimans kunt
u terecht bij de auteur: Johan Mulder, Merellaan 27, 7711 LJ
Nieuwleusen
Tel.: 0529-482849 en 06-22929953
E-mail: Mulder27@xs4all.nl

Boekbesprekingen

Wij, de mens, door Frank Westerman. Querido Fosfor, 2018. ISBN 9789021412122. 282 pp., 3 kaartjes. Prijs € 20,-.

De titel van dit boek is breder dan de inhoud. Begaafd schrijver Westerman beperkt zich tot het onderzoek naar fossiele mensachtigen, verricht in Nederland en Indonesië. Omdat beide landen uithoeken waren van de menselijke stamboom, die in hoofdzaak wortelt in Afrika, is de inhoud weinig samenhangend. De tekst gaat veel meer over onderzoek en onderzoekers, dan over de huidige stand

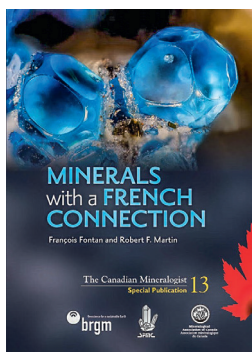
van inzicht. Het boek bevat geen afbeeldingen van vondsten, koestert uitingen van verwondering; afdwalingen nemen nogal wat plaats in.

Eigenaardig is dat Westerman veel over beenderen schrijft, maar nauwelijks over opzettelijk uit steen geslagen werktuigen - vondsten die toch zo veelzeggend zijn over de menselijke aard. Ook maakt hij daarin belangrijke fouten. Vuistbijlen zijn *niet* bij de fossiele mens van Dmanisi (Georgië) aangetroffen. De Neanderthalers van Sclayn (België) gebruikten grafietlei, maar "mangaanbolletjes" werden daar niet opgemerkt. Andere dwalingen: iridiumhoudende klei in Denemarken is geen gevolg van een "vulkanuitbarsting in Yucatán", maar van een meteorietinslag.

Tussen Bali en Lombok bevindt zich geen "diepe zeetrog". Dat Westerman argeloos de zeer ver uiteen liggende dateringen van de dwergmensvondsten op Flores voor vaste waarheden houdt, en niet herkent als tussenresultaten van nog niet afgesloten wetenschappelijk onderzoek, zij hem vergeven.

Over onderzoekers en hun lotgevallen haalt Westerman daarentegen veel naar boven - lezers op zoek naar *human interest* komen niets te kort. Echte wetenschapshistorie is zijn boek hierdoor niet geworden. Helaas herhaalt en verrijkt de schrijver zijn passages over Eugène Dubois met schunnige vertelsels; le-
gendevorming achteraf over een achterdochtig en solitair mens - niet plausibel en ook niet ter zake doende. Geen woord wordt gewijd aan Dr. D. Hooijer, conservator van de collectie-Dubois, in Leiden en belangrijk onderzoeker van de begeleidende fauna van de oermensen in Oostelijk Afrika en op Java en Flores. De proloog van het boek wringt met het hoofdthema. Fossielen-
vindplaats Maasvlakte ontstond op het land, werd door de zee-
spiegelstijging water. De fossiele botten liggen na zandwinning uit de Noordzeebodem nu weer op de vaste wal. Een vliegenier kwam daar om doordat hij, op 28 mei 2012, ondoordacht de zeemist indook om zich te oriënteren. Voor de oorzaak van het ongeluk maakte de grens water/land niet uit; maar de auteur suggereert anders, en doet daarmee de feitelijkheid van het officiële rapport dat hij citeert geweld aan. Zijn parabel blijkt een slag in de lucht. Een onderhoudend en bij vlagen informatief, maar afdwalend en te vaak onhelder boek over een belangrijk en boeiend onderwerp.

Bert Boekschoten, VU Amsterdam.
g.j.boekschoten@vu.nl

Minerals with a French Connection, door François Fontan en Robert F. Martin. The Canadian Mineralogist, Special Publication 13, 2017. Engelstalig. 577 pagina's, 800 kleuren- en zwartwitfoto's. Gezamenlijke publicatie van de Mineralogical Association of Canada (Québec, Canada) en de Société Française de Minéralogie et de Cristallographie (Parijs). ISBN: 978-0-921294-59-7. Richtprijs: € 72,-.

Met dit boek willen de auteurs tonen dat ook Frankrijk een bakermat was van mineralogie en kristallografie. Dat wordt geïllustreerd met de beschrijvingen van alle mineralen met typevindplaatsen in Frankrijk (122) en Nieuw-Caledonië (4), gevolgd door alle mineralen die vernoemd werden naar Franse burgers (128). Alle beschrijvingen hebben dezelfde structuur. Onder de naam, formule, kristalstelsel, ruimtgroep en celparameters, staan

twee foto's van het mineraal naast elkaar. Daaronder volgt uitleg over de typevindplaats, het voorkomen, een korte beschrijving van hoe het mineraal eruitziet en eventueel welke structuur het bezit, hoe het aan zijn naam kwam, informatie over de holo-types, nog enige opmerkingen en ten slotte de IMA-status en een referentielijst.

Dit boek vergde jaren van intensieve research. Het resultaat is indrukwekkend en iets waar de auteurs terecht trots op kunnen zijn. Kun je dit boek lezen als een roman? Dat betwijfel ik, maar dat was ook niet de opzet. Het is eerder een encyclopedisch werk, dat nog vele tientallen jaren zijn nut zal bewijzen. De beschrijvingen van elk mineraal bieden een schat aan interessante weetjes die je nergens anders vindt en maken dat het boek uitnodigt om verder te lezen en te kijken. Vergelijk het met een fles goede Calvados: die drink je ook niet in één keer leeg, maar geniet er vele avonden van.

De volledige recensie is vanaf april te lezen op de website van GEA.

Herwig Pelckmans
herwig.pelckmans@gmail.com